

פרק ב'

הבנת הטקסט:

מקומם של מושגי התוכן בהבנת הטקסט

מוזאון הוא טקסט חדש בעבורנו. כדי להקל על קריאת הטקסט ועל הבנתו נבקש מכם למלא כמה מטלות הכנה.

משימה ראשונה (טרם קריאה): נכיר מילים חדשות בעזרת המילון

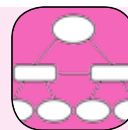
פעילות יחידנית

1. א. היעזרו באחד המילונים שברשותכם והעתיקו ממנו את ההסברים למילה "מיתולוגיה"; ציינו את שם המילון ואת שם מחברו.
 - ב. האם פירוש המילה נמצא בכל המילונים?
 - ג. החליפו את המילה "מיתולוגיה" במילה (או במילים) בעברית במשפטים הבאים:
 - (1) המיתולוגיה היוונית כוללת אגדות יפות.
 - (2) מחזות יווניים רבים מבוססים על אגדות המיתולוגיה.
 - (3) המיתולוגיה היוונית מפורסמת מאוד, אבל גם תרבויות של עמים אחרים מבוססות על מיתולוגיה.
2. א. חפשו את המילה "מוזאון" במילון "רב מילים" וב"מילון ספיר", והעתיקו את ההסבר של המילה כפי שמופיעה בכל אחד מהמילונים הללו.
 - ב. עיינו ב"מילון אבן-שושן"; כיצד הוא מסביר את המילה "מוזאון"? העתיקו את ההגדרה.
 - ג. אנו בטוחים שהמושג "בית נְכוֹת" אינו מוכר לכם, וגם אם כן, בוודאי אינכם משתמשים בו בשפת הדיבור היומיומית שלכם. עיינו בהגדרות שהופיעו בשני המילונים הראשונים וענו על השאלה: כיצד נוכל להיעזר בהן כדי להבין את המילה "נְכוֹת"? הציגו את תשובתכם ונמקו אותה.

3. א. חפשו את המילה "מוזה" ב"מילון אבן-שושן" והעתיקו את משמעויותיה.
- ב. איזו משמעות למילה "מוזה" מוכרת לך יותר?
- ג. חברו משפט הכולל את המילה "מוזה", כך שנוכל להבין את משמעות המילה.

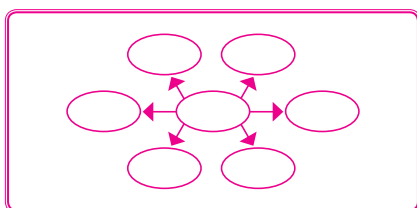
משימה שנייה: יצירת מפות ידע אישי

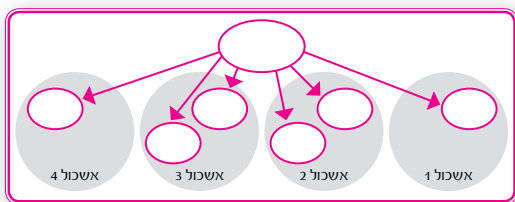
פעילות קבוצתית

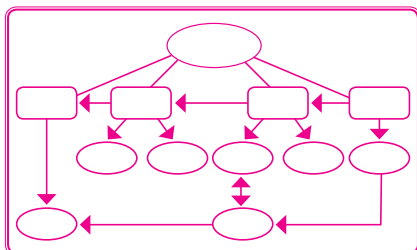
עליכם ליצור את שלוש מפות הידע למושג המרכזי שנעסוק בו בטקסט החדש מוזאון (שימו לב: המפות המוצגות לפניכם הן "תזכורת" לסוג המפה, אך הן לא בהכרח עשויות בדגם שעליכם ליצור):

1. מפת שמש יחידנית:
כל תלמיד ייצור את מפת השמש שלו.

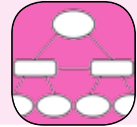

2. מפת אשכולות קבוצתית:
א. הציגו את מפת השמש שיצרתם.
ב. עיינו במפות השמש של חברי הקבוצה; אתם מתבקשים ליצור מפת אשכולות קבוצתית שתכלול מושגים רבים ככל האפשר ממפות השמש של חברי הקבוצה.

3. מפה מושגית מארגנת:
א. חשבו על התבחינים (הקריטריונים) המתאימים לארגון האשכולות השונים.
ב. מסגרו את התבחינים במלבנים ומקמו אותם בדף.
ג. צרו את אשכולות המושגים (היעזרו במפת האשכולות).
ד. העבירו קווים וקוצים בין המושגים בתוך כל אשכול ובין האשכולות.
ה. כתבו את הקשרים המתאימים על הקווים ועל הקוצים.

משימה שלישית: השלמת מושגים במפה - הכנה להבנת הטקסט

פעילות קבוצתית

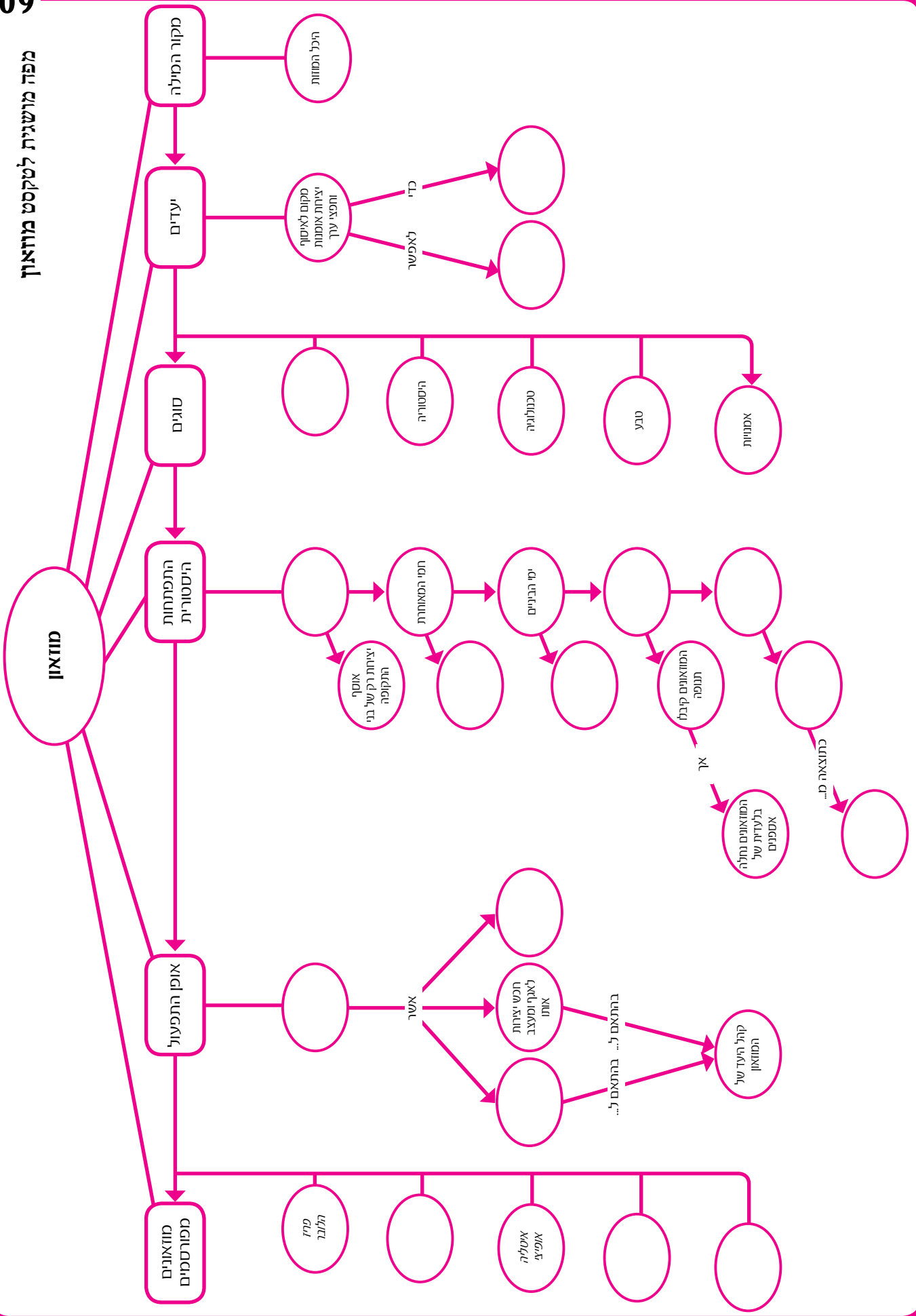
בעמוד הבא מפה חסרה לטקסט מוזאון.

המפה כוללת את כל מושגי המבנה של הטקסט בתוך המלבנים. כל הקשרים רשומים על הקווים ועל החצים.

ובכן, מה חסר? חסרים מושגי התוכן! אמנם סרטטנו את העיגולים המתאימים למושגי התוכן ומיקמנו אותם במקומות שחשבנו שהם צריכים להיות במפה, אך לא כתבנו בהם את המושגים.

תרשים מוזיאון ישראל המחודש

1. עיינו במפה (החסרה). אילו ציפיות היא מעוררת אצלכם לגבי הטקסט החדש?

2. קראו את המפה בסדר זה:

א. התחילו במושג-העל שבראש המפה.

ב. עברו לאשכול הראשון מימין שבראשו מושג המבנה. עברו באמצעות הקשרים בין מושגי התוכן באשכול והשלימו את המושגים החסרים על פי ההקשר שלהם באשכול.

הערה: בפעילות ההשלמה של המושגים תוכלו להיעזר במושגים שכללתם במפת המושגים המארגנת שיצרתם במשימה השנייה.

שימו לב: ייתכן מאוד שיהיו עיגולים שלא תצליחו למלאם. השאירו אותם ריקים, ולאחר קריאת הטקסט חזרו אליהם והשלימו את החסר.

משימה רביעית: קריאת הטקסט

פעילות יחידנית

קראו את הטקסט:

מוזאון

1 מוזאון הוא מקום שאוספים בו יצירות אמנות או חפצים אחרים בעלי ערך ועניין כדי לשמרם, לחקדם ולאפשר לקהל לראותם. מלבד מוזאונים לאמנות, מקובלים מאוד גם מוזאונים לארכאולוגיה, לטבע, לטכנולוגיה, להיסטוריה וכדומה. מקור המילה ביוונית, ופירושה "היכל המוזות" (מוזות = האלות הממונות על היצירה האמנותית במיתולוגיה היוונית). 5

ביוון הוקמו מוזאונים ראשונים במאה החמישית לפני הספירה, אך נאספו בהם רק יצירות של בני התקופה. המוסדות הראשונים שכללו אוספים מתקופות שונות הם המוזאונים של רומי המאוחרת, אשר העריצה את תרבות יוון ולכן אספה אמנות יוונית בצד אמנות רומית. בימי הביניים כמעט לא הוקמו מוזאונים, והמוסד קיבל תנופה בתקופת הרנסנס. המוזאונים הראשונים היו נחלתם הבלעדית של האספנים, והאיש שברחוב לא הורשה להתבונן באוצרותיהם. במאה השמונה-עשרה, עם התפתחות רעיון הדמוקרטיה וזכויות האזרח, החלו להיפתח מוזאונים גם לקהל הרחב. 10

בתחילה היו המוזאונים מופקדים על שמירת אוסף התמונות בלבד. במהלך הזמן התפתחו והתרחבו תפקידיו של המוזאון, והטיפול בו הפך למקצוע הנרכש באוניברסיטאות. עובד המוזאון הממונה על אגף, נקרא "אוצר", והוא חוקר את ההיסטוריה של האמנות, יוזם תערוכות המשקפות את דרך גישתו לאמנות, רוכש יצירות לאגף ומעצב אותן. כל אותה עת, עומד לנגד עיניו קהל היעד של המוזאון.

15

המוזאונים המפורסמים בעולם הם "הלובר" בפריז, "הגלריה הלאומית" בלונדון, מוזאון "אופיצי ופיטי" באיטליה ו"המטרופוליטן" בניו-יורק. בישראל יש כמאה וחמישים מוזאונים, שברובם מוקדשים לארכאולוגיה. "מוזאון ישראל" בירושלים הוא הגדול מביניהם. הוא משלב אמנויות מתקופות שונות ומקיים תערוכות מתחלפות רבות.

20

על פי בריטניקה לנוער (1977), כך י'

מוזאון לובר בפריז

משימה חמישית: האם איתרנו את הרעיונות החשובים?

פעילות קבוצתית

1. השלמת המושגים החסרים:

חזרו לתחילת הטקסט ובדקו בעזרתו את ההשלמות שכתבתם במפה. השלימו גם את המושגים שלא הצלחתם להשלים טרם קריאת הטקסט.

2. סכמו (בעל פה) את כל מה שלמדתם מהשלמת מפה חסרה:

- באיזו מידה הקשרים מסייעים לנו להעלות מושגים מהידע האישי ולהשלים מושגים חסרים?
- באיזו מידה מושגי המבנה תומכים בנו במהלך הבנה של טקסט חדש ומרמזים על מושגי התוכן שיש לכלול במפה?

משימה שישית:

אוצר מילים (x)

פעילות קבוצתית

חזרו למשימה הראשונה שעסקתם בה בהבנת מושגים טרם קריאת הטקסט:

1. עיינו בהסברים שמצאתם במילון למילה "מוזה". איזה הסבר מתאים למילה "מוזה" כפי שהיא מופיעה בטקסט?
2. כיצד מוסברת המילה "מוזאון" בטקסט?
3. א. מצאו במילון או באינטרנט מילה אחרת במקום "מוזה".
 ב. נניח שאתם נמצאים במקום שנהוג בו להימנע משימוש במילים לועזיות; אתם רוצים להשתמש במילה "מוזה" אך יודעים שאינכם יכולים לעשות כן. מה תאמרו? מהי המילה שתבחרו להשתמש בה במקום זה? הסבירו את דבריכם.
 ג. להרגשתכם, איזה מן המשפטים הבאים לקוח מדיבור יומיומי?
 (1) כל משורר מתלונן שלעתים אין לו השראה לכתוב שירים.
 (2) הייתה לו מוזה והוא כתב חיבור נהדר.

משימה שביעית:

שאלות להבנת הטקסט

פעילות יחידנית

1. א. מה מקור השם "מוזאון"?
 ב. מה הן הפעילויות המתקיימות במוזאון ומי ממונה עליהן?
2. מה הן מטרות המוזאון?
3. א. מדוע לדעתכם הטקסט פותח בהבהרת משמעות המילה "מוזאון"?
 ב. מה תפקיד ההסבר?
4. ציינו את השלבים בהתפתחות המוזאון, מתקופת יוון העתיקה ועד ימינו.